

# PALANI KI HA FAKATAMAKI FAKATU'UPAKĒ MA'A HO 'API'

FAKAKAKATO 'A E PALANI' NI MO E KAU MĒMIPA KOTOA HO 'API'

## KO HO 'API'

Tu'asila

Hingoa

Ngaahi fika telefoni

Hingoa

Ngaahi fika telefoni

Hingoa

Ngaahi fika telefoni

Hingoa

Ngaahi fika telefoni

Hingoa

Ngaahi fika telefoni

1. Kapau 'e 'ikai te mau lava 'o 'alu ki 'api pe fetu'utaki'aki te mau fetaulaki pe tuku ha ngaahi fekau 'i he:

Hingoa

Fakaikiiki ki he fetu'utaki'

Hingoa (tallifaki)

Fakaikiiki ki he fetu'utaki'

Hingoa ('i ha kolo kehe)

Fakaikiiki ki he fetu'utaki'

2. Ko e tokotaha ke ne fatongia'aki hono 'omi 'o e fānau' mei' he ako' ko:

Hingoa

Fakaikiiki ki he fetu'utaki'

3. Ngaahi Naunau ki he Hao mo e Matu'uaki' mo e Naunau 'Ave Holo'

Ko e tokotaha 'oku fatongia'aki hono vakai'i 'o e vai' mo e me'akai'

'E vakai'i mo fetongi 'a e ngaahi me'a' ni 'i he :

(vakai'i mo fetongi tu'o taha 'i he ta'u)

'Oku tauhi 'a e ngaahi Naunau 'Ave Holo' 'i he

4. Ko e polokalama lētiō (kau ki ai 'a e AM/FM) te mau fanongo ki ai' fekau'aki mo e ngaahi fakamatala ki he malu 'a e kakai' lolotonga 'a e hoko 'a ha me'a fakatu'upakē

5. Ngaahi kaungāme'a/kaungā'api te nau ala fiema'u 'etau tokoni' pe ko 'etau fiema'u 'enau tokoni'

Hingoa

Tu'asila

Fika telefoni

Hingoa

Tu'asila

Fika telefoni

6. Tā ha palani 'o e fale' 'i ha lau'i pepa makehe 'o fakahā ai 'a e ngaahi feitu'u ke fakamalumu ai' 'i ha hoko 'a ha mofuike pe matangi, hū'anga ki tu'a' mo e ngaahi feitu'u malu ke fakatahataha ki ai' pea mo e feitu'u 'oku tāmata'i ai 'a e vai', 'uhila' mo e kasa'.

## NGAAHI FIKA TELEFONI MAHU'INGA'

'Apitanga Polisi Fakakolo'

Senitā Fakafaito'o'

Kautaha Malu'i'

Toketā ki he monumanu' /Tauhi'anga 'o e Monumanu' /  
Tauhi'anga 'o e fanga pusi'

Kautaha Ma'u'anga 'Uhila'

Lainetokoni 'a e Kosillo ki he Fakatamaki Fakatu'upakē'

## KI HE POLISI', TĀMATE AFI' PE ME'ALELE FAKAFALEMAHAKI' TELEFONI KI HE 111

Kautaha Ma'u'anga Vai'

Kautaha Ma'u'anga Kasa'

Faka'uhila'

Palama'

Tufunga'

# LISI 'O E NGHAAHI ME'A KE UAKAI'I MA'A HO 'API' FEKAU'AKI MO HA FAKATAMAKI FAKATU'UPAKĒ KO E ME'A TE KE FIEMA'U KI HA'O HAO MO MATU'UAKI

## NGAAHI NAUNAU KI HO'O HAO MO MATU'UAKI HA 'I HA FAKATAMAKI FAKATU'UPAKĒ

- Kasa hulu to'oto'o mo hano ngaahi maka talifaki pe kasa hulu to'oto'o 'oku fakafonu pe 'e ia hono maka
- Lētiō mo hono ngaahi maka talifaki
- Vala 'oku malu mei' he havili' mo e vai', tatā fakamalumu mei' he la'ā', mo e ngaahi sū fefeka ki tu'a
- Naunau ki he 'uluak tokoni' mo e ngaahi faito'o mahu'inga
- Ngaahi kafu pe ngaahi kafu mohe'anga
- Me'akai ki he fangamanu tauhi
- Toileti fakatu'upakē – pepa toileti mo e ngaahi tangai veve lalahi
- Me'a malu'i ki he mata' mo e efu

Vakai'i 'a e kotoa 'o e ngaahi maka kasa mo e letiō 'i he māhina 'e tolu kotoa pē

## ME'AKAI MO E UAI KI HE 'AHO 'E 3 PE LAHI ANGE

- Ngaahi me'akai 'oku tolonga (me'akai kapa pe fakamōmoa)
- Me'akai, hu'akau efuefu mo e ngaahi inu ki he pēpē' mo e fānau iiki
- Vai (lita 'e 3 ki he tokotaha 'i he 'aho) ki he inu
- Vai ki he fakama'a' mo e ngaahi me'akai
- Sitou to'oto'o pe me'a paapakiu kasa ki he feime'atokoni
- Me'ahae kapa

Fakakaukau ke tauhi ha me'akai fe'unga mo ha uike 'e ua mo ha vai ki he ngaahi fakatamaki lōloa' o hangē ko e mahaki faka'auha. Vakai'i mo fetongi 'a e me'akai' mo e vai' 'i he māhina 'e tahaua kotoa pe.

## FOUNGA HONO TAUHI 'O E UAI'

- Fufulu ke ma'a 'a e ngaahi hina' 'i he vai mafana. Fakafonu 'a e hina takitaha 'aki ha vai mei' he tepi' ke fonu mahuohua. Hua'i ki ai ha fo'i to'i faito'o fakama'a (household bleach) 'e nima ki he lita vai takitaha (pe ko e vaeua'i sēpuni tī ki he lita 'e 10).
- Tauhi 'a e ngaahi hina vai' 'i ha feitu'u mokomoko mo fakapo'uli pea fetongi 'a e vai' 'i he māhina 'e 12 kotoa pe.

## NGAAHI NAUNAU 'AVE HOLO'

'E fiema'u ki he tokotaha kotoa pe 'i ho 'api' ke ne teuteu ha'a' ne naunau 'ave holo 'a ia 'e ala ma'u faingofua pea ke kau ki ai 'a e:

- Kasa hulu to'oto'o mo e letiō mo hono ngaahi maka talifaki
- Ngaahi naunau tokoni ki he fanongo' mo e ngaahi maka talifaki, ngaahi matasio'ata pe naunau tokoni ki he 'alu'
- Vai kuo teuteu ki ha fakatamaki fakatu'upakē mo e me'akai 'e faingofua hono to'oto'o
- Fakalahi 'o ha ngaahi me'akai makehe
- Naunau ki he 'uluak tokoni' mo e ngaahi faito'o mahu'inga
- Ki he pēpē' mo e fānau iiki' - Hu'akau efuefu mo e me'akai, napikeni
- Vala fetongi (vala 'oku malu mei' he havili' / vai' mo e ngaahi sū fefeka ki tu'a)
- Naunau ki he falekaukau' - taueli, koa, polosi fulunifo, ngaahi naunau fakafefine, pepa toileti
- Ngaahi kafu pe ngaahi kafu mohe'anga
- Me'a malu'i ki he mata' mo e efu
- Me'akai ki he fangamanu tauhi
- Ngaahi pepa mahu'inga':
  - Ngaahi tohi ki hono fakafakapapau'i 'o koe' (tohi ta'u mo e fakamo'oni mali/ laiseni faka'uli mo e ngaahi paasipooti)
  - Pepa fakapa'anga (ngaahi malu'i mo e fakamatala mōkisi)
  - Ngaahi tā mahu'inga 'o e fāmilii'

## KAPAU 'E FIEMA'U KE MAU FETUKUTUKU TE MAU:

- 'Alu mo 'emau Naunau 'Ave Holo'
- Tāmate'i 'a e 'uhila' mo e vai'
- Tāmate'i 'a e kasa' kapau 'oku' mau nāmu'i ha'ane mama pe ko ha fale'i atu 'e he kau ma'u mafai'.
- 'Alu mo 'emau fangamanu tauhi'

Ki ha toe fakamatala fakaikiiki 'a'ahi ki he 'Ōfisi ki hono Tokangaekina 'o e Hao mo Malu 'a e Kakai' 'i ha hoko ha Fakatamaki Fakatu'upakē' 'i he kosilio ofi taha atu pe:

[www.getthru.govt.nz](http://www.getthru.govt.nz)

'OKU 'OATU ENI 'E HE POTUNGĀUE KI HONO TOKANGAEKINA 'O E HAO MO E MALU 'A E KAKAI' MEI HE FAKATAMAKI FAKATU'UPAKĒ'

